

НАЈДОБРИ ДОСТАПНИ ТЕХНИКИ (ВАТ)

Причини за третман на отпад

Некои третмани на отпад и инсталации се повеќенаменски. Главни причини за третман на отпадот се:

- намалување на хазардноста на отпадот,
- одделување на отпадот на неговите индивидуални компоненти, со тоа што некои, или сите компоненти ќе можат повторно да се вратат во некој процес/третман,
- намалување на количината на отпад која треба да се одложи,
- трансформирање на отпадот во корисен материјал.

Инсталации за третман на отпад

- Инсталации воглавно фокусирани на опоравување на материјалот и негова претворба во продукт за продажба (тука вообичаено се растворите, маслата, киселините или металите).
- Инсталации фокусирани на промена на физичките и хемиските карактеристики на отпадот, деградирање или уништување на отпадните компоненти, со користење на различни физички, хемиски, термички или биолошки методи.
- Инсталации фокусирани на перманентно утврдување на отпадот врз или под површината на земјиштето. За таквите видови на Инсталации нема да се зборува во овој документ.

Најдобри достапни техники

Техниките, односните емисии и/или нивоа на потрошувачка, или опсегот на нивоата, прикажани во ова поглавје се одредени низ повторлив процес кој ги опфаќа следните чекори:

1. Идентификација на клучните еколошки проблеми за секторот на третман на отпадот. Ова е во тесна врска со проблематиката на емисијата во воздух/вода, отпад, загадување на почвата како и енергијата.
2. Испитување на најважните техники релевантни за сите третмани на отпад
3. Идентификација на најдобрите перформанси (ниво на изведба), врз база на достапните податоци во Европската Унија и во светот
4. Набљудување на условите под кои овие нивоа на изведба се постигнати; како што се трошоците, главните движечки сили инволвирани во имплементацијата на овие техники итн.
5. Избор на најдобрите достапни техники (НДТ) и односната емисија и/или ниво на потрошувачка за овој сектор во генерален смисол, според Член 2(11) и Анекс 4 од Директивата.

Управување со околина

Системот за Менаџирање на Околината (стандардизиран или нестандардизиран) воглавно е поврзан со природата, рангот и комплексноста на инсталацијата, како и нивото на влијание кое може да го има врз околината. НДТ треба да обезбеди:

- *Имплементација и одржување на Системот за Менаџирање на Околината (СМО), при соодветните работни услови*
- *Обезбедување на Одредба со детали за активностите кои ќе се вршат на самото место*
- *Обезбедување на добра процедура на одржување и соодветна програма за обука, која ги покрива превентивните активности кои вработените треба да ги превземат за заштита на своето здравје и безбедност*
- *Обезбедување на добра соработка со производителот/сопственикот на отпадот со цел да се имплементираат мерките за производство на бараниот квалитет на отпад, потребен за понатамошен третман.*
- *Обезбедување на доволен број на вработени и на смена (со потребни квалификации). Целиот персонал треба да заврши соодветна обука т.е. надградба на неговите знаења.*

Влезен отпад

За подобрување на знаењето во врска со влезниот отпад, НДТ треба да:

- ***Поседуваат конкретно знаење за влезот на отпадот. Тука исто така треба да се земат во предвид и: излезниот отпад, третманот кој се изведува, потеклото на отпадот, соодветната процедура и ризикот.***
- ***Имплементација на процедура (пред одобрување) која ги содржи***
  - Тестови за отпадот со почитување на постапката за планиран третман
  - Обезбедување на сите неопходни информации за природата на процесот (процесите) на производство на отпадот, земајќи ги во предвид и варијациите на истиот (истите). Вработените кои ќе работат на примањето на отпадот треба согласно своите професии/искуства да бидат во можност да одговорат на сите барања кои истиот во однос на нив ги поставува.
  - Систем за обезбедување на репрезентативни примероци на отпад и анализа на истите.
  - Систем за верифицирање, кој ги содржи деталите за производителот на отпадот и соодветен опис на отпадот (состав и опасност)
  - Потврдување на код за отпадот според Европската Листа на отпади
  - Идентификација на соодветниот третман за секој отпад кој ќе се добие кај инсталацијата преку идентификација на соодветен третман за секој нов отпад и обезбедување на јасна методологија за третирање на отпадот, која ќе ги земе во предвид и физико-хемиските својства на соодветниот отпад и спецификацијата на третираниот отпад.

Влезен отпад

Имплементација на процедура на прифаќање, која ќе ги содржи:

- Јасен и специфициран систем кој ќе му овозможи на операторот прифаќање на отпадот само во случај на однапред дефиниран метод на одлагање/опоравување за излезот од третманот.
- Мерки кои целосно ќе го документираат влезот на прифатливиот отпад.
- Јасни и недвосмислени критериуми за одбивање на отпадот и другите неповолни услови
- Систем за идентификација на максималниот капацитет на отпадот кој може да се чува во секторот
- Визуелна проверка на влезниот отпад заради споредба со спецификацијата добиена при пиремот.

Влезен отпад

Имплементација на различни процедури на подготовка на примерок за различните видови на добиен отпад. Овие процедури можат да опфаќаат:

- Процедури на подготовка на примерок кои се базираат на т.н. пристап на ризик. Одредени елементи се сметаат за хазардни или нехазардни.
- Проверка на релевантните физико-хемиски својства. Релевантните параметри се во тесна врска со неопходното познавање на отпадот.
- Регистрирање на целиот отпаден материјал
- Користење на различни процедури за течен и цврст отпад, големи и мали контејнери и лабораториски примероци. Бројот на примероци треба да се зголемува со бројот на контејнери.
- Детали за собирањето на отпадот во соодветниот магацин.
- Земање на примерок пред приемот
- Собирање на информации за секој влез, како и јустификација за изборот
- Систем за дефинирање и снимање на: соодветна локација за примероците, капацитетот на примерокот, бројот на примероци и степен на консолидација, оперативни услови во време на земањето на примерок.
- Систем за обезбедување на анализа на земените примероци
- Во случај на ниски температури, може да се јави потреба од привремен склад за обезбедување на земање на примероци по одмрзнувањето. Ова може да влијае врз нивната применливост.

Излезен отпад

За да се зголеми знаењето за Излезниот Отпад НДТ треба да обезбеди анализа на излезниот отпад според релевантни параметри важни за индустријата која го набавува отпадот

- *Системи на управување*
- *Управување со корисноста и сировините*
- *Складирање и оперирање*

Други вообичаени техники

- Третмани со емисија во воздух

Параметар на воздухот	Нивоа на емисија со примена на НДТ (mg/Nm ³)
VOC(Volatile organic compounds-испарливи органски соединенија)	7 – 20
PM (Particulate matter - честички)	5 – 20
За товари со пониска вредност за VOC, горната граница може да се зголеми до 50.	

- Управување со отпадни води

Параметар на вода	Емисија според НДТ [ppm]
COD (Chemical oxygen demand – хемиски кислород)	20 – 120
BOD (Biochemical oxygen demand – биохемиски кислород)	2 – 20
Тешки метали (Cr, Cu, Ni, Pb, Zn)	0.1 – 1
Високо токсични метали: As Hg Cd Cr (VI)	<0.1 0.01- 0.05 <0.1 - 0.2 <0.1 - 0.4

Други вообичаени техники

Работа со генерирани талози

НДТ треба да обезбеди:

- План за управување/работа со талози (техники)
- Поголема примена на садови со повеќекратна примена (контејнери, палети итн.)
- Следење на инвентарот преку креирање на досиеја за количината на примен отпад и произведен отпад.
- Доколку е возможно, повторно користење т.е. враќање на отпадот во инсталацијата за третман на друг отпад.

• *Загадување на почвата*

За превенција на загадувањето на почвата НДТ треба да обезбеди:

- Соодветна површина и нејзино одржување за одредени операции, мерки за превенција и брзо расчистување во случај на истекувања, одржување на дренажните системи и другите субструктури.
- Користење на енпропустлива основа и внатрешен систем за дренажа
- Намалување на површината на инсталацијата и минимизирање на користењето на подземни садови и цевководи.